

Lokaal geïntegreerd gezinsbeleid

Een onderzoek bij gemeenten en steden in Vlaanderen

Kathleen Emmery, Sighile Buyle en Kristien Nys

Inspiratiedag Lokaal Opgroeien VVSG

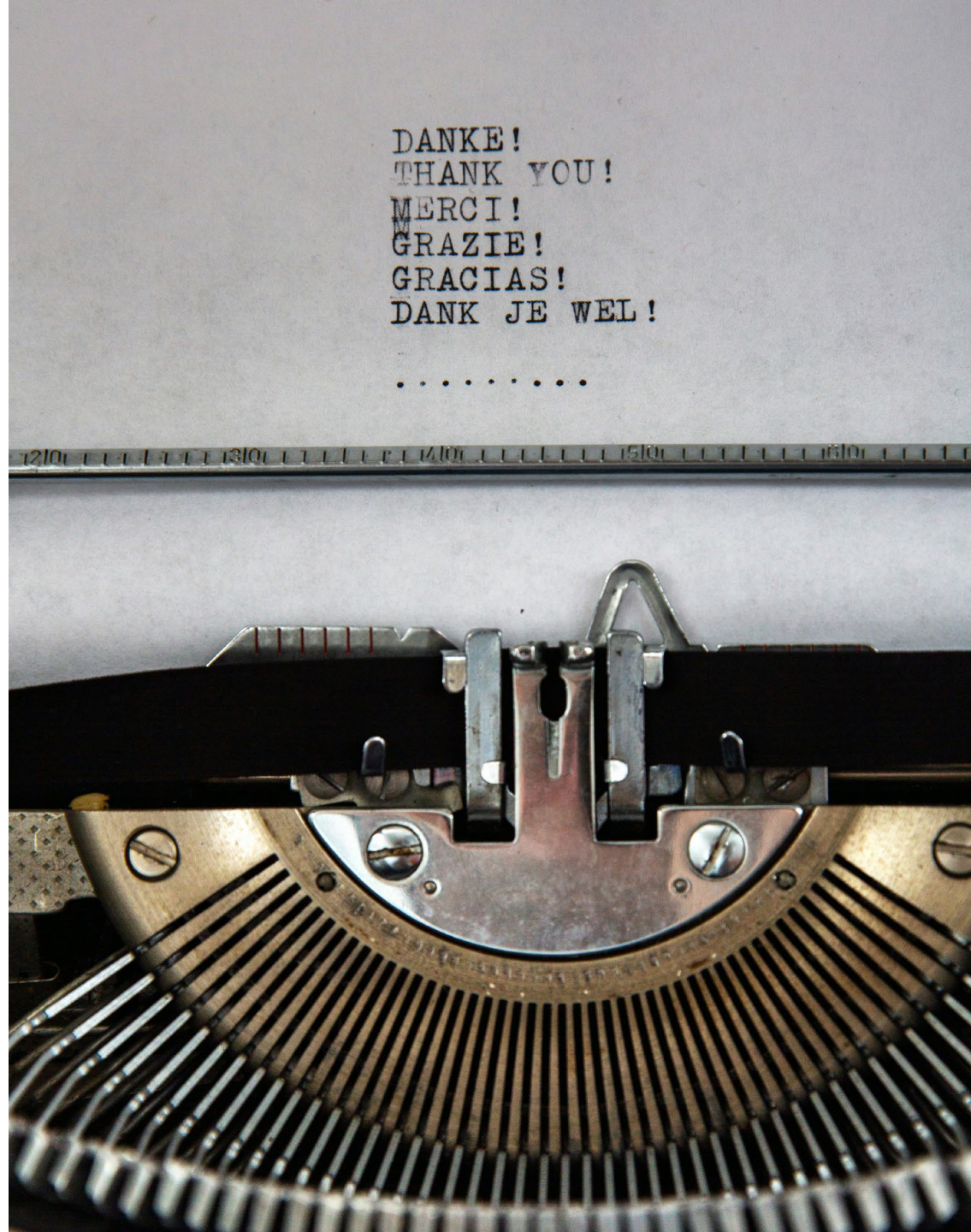
26 februari 2026

Inhoud

- 1. Context en aanleiding**
- 2. Aanpak onderzoek**
- 3. Organisatie van het lokaal gezinsbeleid**
- 4. Van visie naar doelstellingen naar acties**
- 5. Lokale praktijken**
- 6. Randvoorwaarden en aanbevelingen**

DANKE!
THANK YOU!
MERCI!
GRAZIE!
GRACIAS!
DANK JE WEL!

.....

Context en aanleiding...

... én een conclusie

Maatschappelijke uitdagingen

Gezinnen

Toenemende diversiteit
Toenemend aantal ouders met vragen en zorgen
Hoge (kinder)armoedecijfers
Veelheid van levensdomeinen en zorgnoden die op elkaar inhaken (bv. gezinnen met kind met beperking, gezinnen na scheiding, nieuw samengestelde gezinnen, gezinnen in armoede)
vraagt geïntegreerde ondersteuning

Voorzieningen, ondersteunings- en hulpverleningslandschap

Overlap, versnippering en complexiteit
Niet integraal gebieddekkend
Verschillende inbeddings- en werkingsniveaus

(Inter)nationale crisissen met grote lokale impact

Gezondheid(szorg) - Oorlog -
Capaciteitstekort in kinderopvang, hulpverlening
enz.

Spanningsvelden

Toenemende (bovenlokale) verwachtingen t.a.v. lokale overheden (o.a. regie, flexibele aanpak)

Lokale bestuurs- en slagkracht (doorzettingsmacht)

Lokale complexe, geografische, politieke context

Basismiddelen versus projectmiddelen en wisselende subsidiestromen

Versnipperde bovenlokale beleidsstructuren

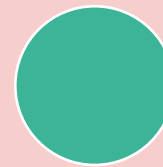
De organisatie
van
kinderopvang
voor baby's en
peuters,
decreet 20 april
2012

De organisatie
van preventieve
gezins-
ondersteuning,
decreet 20
november 2013

Lokaal loket
kinderopvang,
BVR 14
december 2018

De organisatie
van
buitenschoolse
opvang en de
afstemming
tussen
buitenschoolse
activiteiten,
decreet 3 mei
2019

De organisatie
van een
geïntegreerd
gezins- en
jeugdhulpbeleid
decreet 17 mei
2024

Lokaal beleid
kinderopvang,
BVR 24 mei
2013

Lokaal sociaal
beleid, decreet
9 februari 2018

De organisatie
van de
eerstelijnszorg,
decreet 26 april
2019

Oprichting en
regeling van de
Veilige Huizen,
decreet 29
maart 2024

2025: Pilotprojecten Huizen
van het Kind i.f.v. de
implementatie van het
perinataal programma
(Opgroeien)

2025: Gezonde voeding op
school (Departement Zorg)

2023: Lokale
bondgenotennetwerken
(Departement Zorg)

2022: Plan Samenleven
(Gelijke kansen, Integratie en
Inburgering)

2021: Vernieuwende
projecten Huizen van het Kind
(Opgroeien)

2021: Lokale gezinscoaches'
(Departement Zorg)

2018: KOALA-projecten
(Opgroeien en KBS)

2015: MIRIAM-projecten
(POD MI)

2025: Oefenkansen
Nederlands voor
volwassenen, jongeren en
kinderen (Integratie en
Inburgering)

2024: Pilotprojecten Zorg en
ondersteuning en
vroegdiagnostiek (Opgroeien)

2023: Brede
gezinsondersteuning voor
aanstaande en jonge
gezinnen (Departement Zorg)

2022: Doorgaande Lijn
(Opgroeien en Departement
Onderwijs)

2021: Zorgzame buurten
(Departement Zorg)

2021:
Kinderarmoedebestrijding
i.k.v. de Europese
Kindgarantie (POD MI)

2018: Proeftuinen
buurtgerichte netwerken
(Opgroeien)

2. Aanpak van het onderzoek

Hoe kijken Vlaamse gemeenten en steden naar een geïntegreerd lokaal gezinsbeleid?

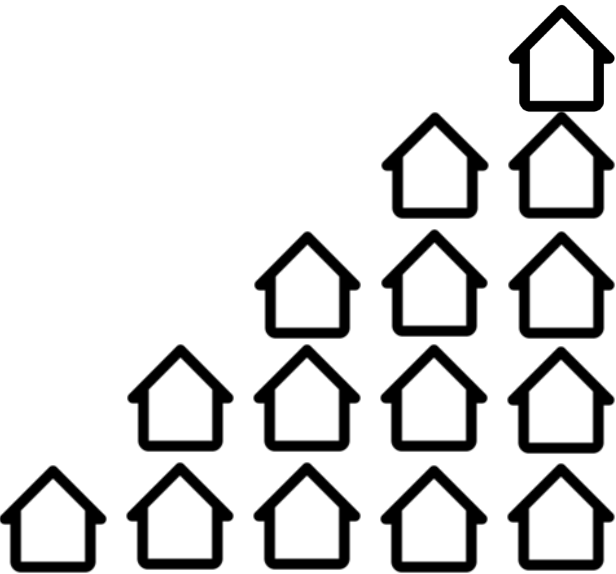

Respons ten opzichte van totaal aantal gemeenten per provincie

Provincie	Deelname	Totaal aantal gemeenten	
Antwerpen	18	67	27%
Vlaams-Brabant	31	63	49%
West-Vlaanderen	18	62	29%
Oost-Vlaanderen	21	55	38%
Limburg	9	38	24%
Totaal	97	285	

Respons volgens categorieën van inwonersaantallen

Inwonersaantal	Deelname	Totaal aantal gemeenten	
<10.000	10	59	17%
10.000-20.000	36	131	27%
20.000-30.000	24	55	44%
30.000-50.000	16	40	40%
>50.000	11	13	85%

Wat zijn vragen en ondersteuningsnoden van gezinnen? Wat is voor gezinnen ondersteunend?

- Review (integratie van bevindingen) van eerdere bevestigingen bij ouders (o.a. Gezinsenquête, 2021; Gezinskabinet, 2024), jaarverslagen van organisaties enz.

Eindrapport

Deelrapporten:

- Huis van het Kind
- Sociaal Huis
- Flankerend onderwijsbeleid
- Buitenschoolse Opvang en Activiteiten
- Voorschoolse kinderopvang

Lokaal geïntegreerd gezinsbeleid in gemeenten en steden in Vlaanderen.

Eindrapport

Onderzoek in opdracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Kathleen Emmery, Sighile Buyle & Kristien Nys

Kenniscentrum Gezinswetenschappen van Odissee Hogeschool

3. Organisatie van het lokaal gezinsbeleid

Hoe is het lokaal gezinsbeleid georganiseerd?

Wissel uit met je buur:

1. Wie is in jouw gemeente of stad bevoegd voor gezinsbeleid?
2. Welke gemeentediensten zijn betrokken bij gezinsbeleid?
3. Welke partners zijn betrokken?

Wie is bevoegd?

	n
Schepen met gezin in de titel	28
Schepen zonder gezin in de titel	72
Burgemeester	11
Huis van het Kind	25
Dienst Sociale Zaken/ Sociaal Huis/ OCMW	19
Dienst Welzijn	15
Dienst bevoegd voor Kinderopvang	13
Ambtenaar	10
Jeugddienst	10
Dienst bevoegd voor Gezin	8
Dienst Samenleving	8
Dienst vrije tijd	7
Dienst bevoegd voor Onderwijs	4
Dienst bevoegd voor kinderen en jongeren	2
(Adjunct-) Algemeen Directeur	2
Dienst bevoegd voor ouderen	1

Politiek verantwoordelijken

- 29% expliciete bevoegdheid gezin

“De expliciete noemer ‘gezinsbeleid’ bij bevoegdheden schepenen lokale politiek is positief omdat hierdoor opvolging geïntegreerd gezinsbeleid gegarandeerd wordt (onderwijs, opvoeding, jeugd)”

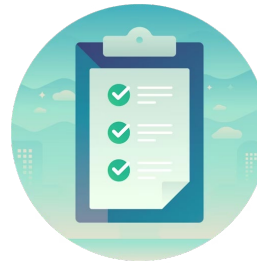
- Vaak meerdere bevoegde schepenen

“We hebben verschillende bevoegde schepenen: één voor kinderopvang, één voor onderwijs, en één voor BOA. Het is niet vanzelfsprekend om daar één verhaal van te maken.”

Wie is bevoegd?

Diensten en ambtenaren

- In 63 van de 97 gemeenten
- Eén (24 gemeenten) of meerdere (39) diensten of ambtenaren

Wie is verantwoordelijk voor gezinsbeleid?
Wie is aanspreekpunt voor gezinsbeleid?
Wie neemt een trekkende rol op?

	n
Schepen met gezin in de titel	28
Schepen zonder gezin in de titel	72
Burgemeester	11
Huis van het Kind	25
Dienst Sociale Zaken/ Sociaal Huis/ OCMW	19
Dienst Welzijn	15
Dienst bevoegd voor Kinderopvang	13
Ambtenaar	10
Jeugddienst	10
Dienst bevoegd voor Gezin	8
Dienst Samenleving	8
Dienst vrije tijd	7
Dienst bevoegd voor Onderwijs	4
Dienst bevoegd voor kinderen en jongeren	2
(Adjunct-) Algemeen Directeur	2
Dienst bevoegd voor ouderen	1

*“Het lokaal bestuur ondersteunt kinderen, jongeren en gezinnen via een divers en samenhangend aanbod, waarbij we proberen om dit aanbod met elkaar te verbinden, versterken en aanvullen. De **jeugddienst** speelt een belangrijke rol, waarbij de coördinatie van Huis van het Kind onder hun verantwoordelijkheid valt.”*

Stad 10.000-20.000 inwoners

*“**Cel gezin** als departementsoverschrijdende samenwerking. Is positief omdat hierdoor ook ambtelijk horizontale beleidslijnen kunnen uitgezet worden, en het gezinsbeleid ook effectief kan geïntegreerd worden binnen de verticale beleidsdomeinen.”*

Stad > 50.000 inwoners

*“**Team Gezin en onderwijs** bevat huis van het kind, brugfigurenwerking, flankerend onderwijs, regierol BKO en opvang baby's en peuters, lokaal loket kinderopvang en gemeentelijke buitenschoolse kinderopvang”*

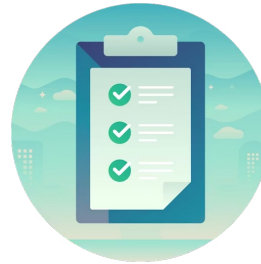
Gemeente 10.000-20.000 inwoners

	n
Huis van het Kind	85
Opvang van kinderen	71
Onderwijs	55
Sociaal Huis / financiële en sociale ondersteuning	48
Vrije tijd	46
Kinderarmoedebestrijding	26
Jeugd	25
Zorg	19
Publieke ruimte	19
Welzijn	18
Gezondheid	15
Mobiliteit	12
Wonen	11
Geestelijke gezondheid	10
Integratie	6
Gelijke kansen	5
Diversiteit	5
Ouderen	5
Werk	4
Veiligheid	3
Taal	3
Jeugdhulp	2
Milieu	1
Preventie	1

Welke betrokken domeinen voor gezinsbeleid?

- Zowel interne diensten als externe partners

Hoe breed wordt 'gezinsbeleid' ingevuld?
Welke interne diensten moeten betrokken worden? Welke externe partners?

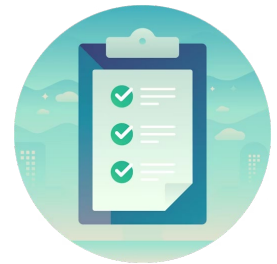
Personeel

Troeven

- Personeelsinzet
- Betrokkenheid
- Engagement

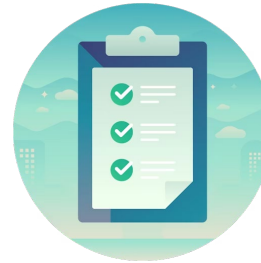
Knelpunten

- Verloop
- Hoge werkdruk
- Tekort aan (gekwalficeerd) personeel
 - Eenmansdiensten

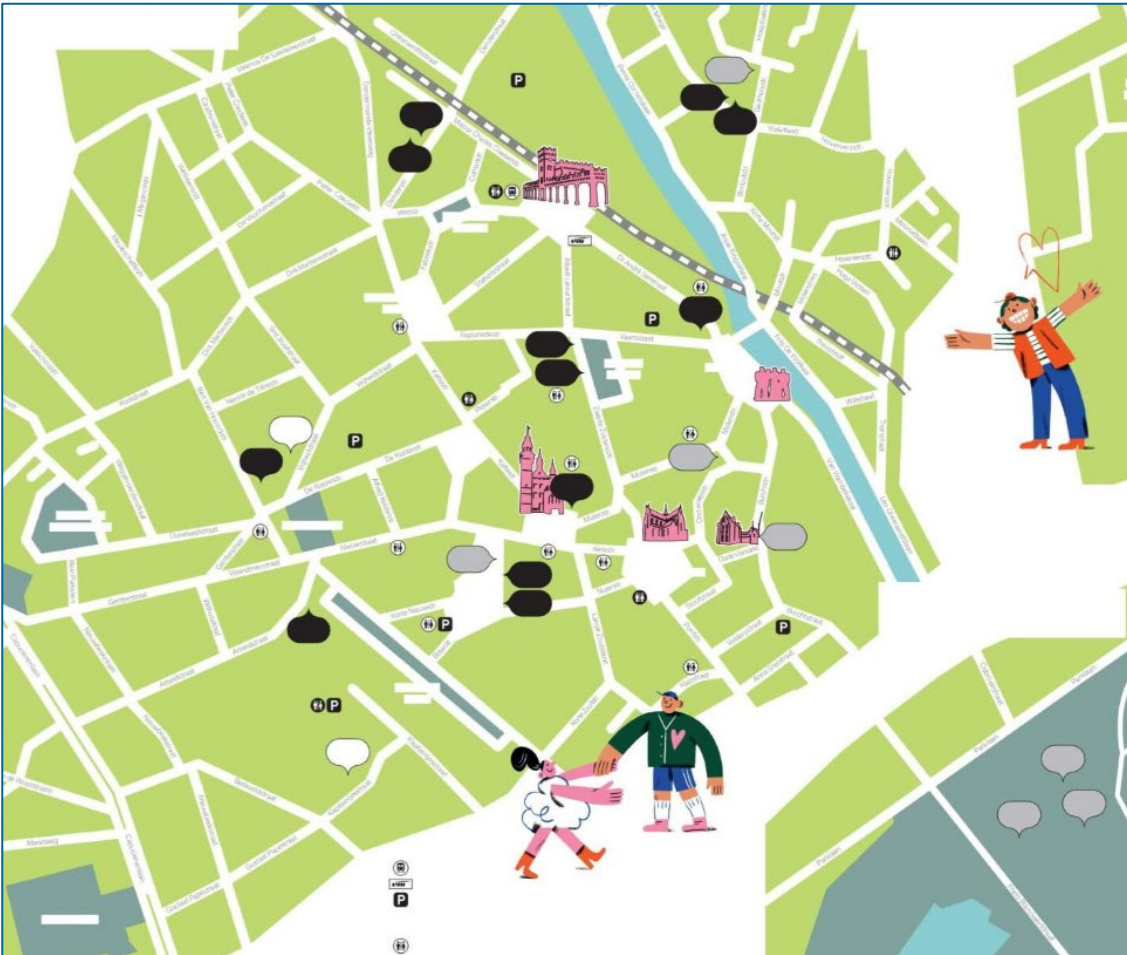

Welke rollen: coördinerend - medewerkersondersteunend - uitvoerend?
Hoe expertise en ervaring duurzaam verankeren?
Hoe doorontwikkelen en professionaliseren?

Lokale en regionale samenwerkingen en netwerken

Welke voorzieningen zijn er in de gemeente?
Welke formele en informele initiatieven?
Is er overlap? Zijn er hiaten?
Welke infrastructuur?

Welzijnsplan Aalst (2025)

“In het Huis van het Kind zitten veel verschillende diensten met thema gezin fysiek samen. Om zo lokaal nauw te kunnen samenwerken en de link te leggen met ander diensten en thema’s en de toegang voor de gezinnen zo laagdrempelig mogelijk te maken. Gezinnen kunnen er met elke vraag terecht. Ze kunnen in huis naar andere diensten worden doorverwezen.”

Stad >50.000
inwoners

“We zetten sterk in op het verlagen van drempels binnen het Sociaal Huis. Hoewel dit een OCMW-dienstverlening betreft, willen we het toegankelijk maken voor alle gezinnen. Daarom is het Huis van het Kind geïntegreerd in het Sociaal Huis, samen met de dienst jeugd en cultuur”.

Gemeente
10.000-20.000
inwoners

“Het partnerschap binnen het netwerk Huis van het Kind biedt onthaal, informatie en wegwijs rond zorg en ondersteuning bij opgroeien, opvoeden en leren (onthaal-, info-, loketfunctie PGO) geïntegreerd op diverse plekken in de stad.”

Stad > 50.000
inwoners

“Huis van het Kind is een breed samenwerkingsverband van 5 lokale besturen, die bovenlokaal samenwerken met een brede partnergroep van diensten die werken voor gezinnen en kinderen in de regio. We werken voor verschillende thema’s ook bovenlokaal samen (vrije tijd en jeugd, BOA, LLKO).”

Gemeente
20.000-30.000
inwoners

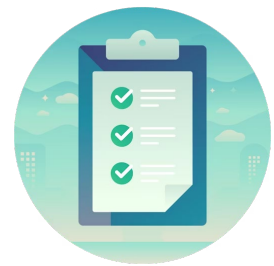
Lokale en regionale samenwerkingsverbanden en netwerken

Troeven

- Grote bereidheid
- Gemeenschappelijk doel, geïntegreerde aanpak
- Expertise- en kennisdeling
- Afgestemd op noden en behoeften
- Kleinschaligheid, nabijheid en wendbaarheid

Knelpunten

- Naast elkaar
- Moeilijk te betrekken (boven)lokale actoren
- Gebrek aan gedeelde verantwoordelijkheid/ mandaat
- Vraag naar efficiënt overleg en afstemming tussen overlegstructuren

Worden gezinnen snel en eenduidig ondersteund, ongeacht welke dienst ze binnenkomen?

Wie doet wat? Wie heeft welk mandaat?

Hoe krachten bundelen, gezamenlijke trajecten ontwikkelen, middelen en expertise efficiënt inzetten, kennis delen?

4. Van visie, naar doelstellingen en acties

38/97 gemeenten
zonder (expliciete)
visie op
gezinsbeleid

- Geen gezinsbeleid en/of geen politieke prioriteit
- Wel doelstellingen of acties in MJP, bv. PGO, HVHK, BOA, KO, zonder overkoepelende visie
- Afzonderlijke/ verschillende visies in diensten
- Geen verbinding tussen diensten/ personen/ projecten/ schepenen
- Kind(vriendelijk) beleid?

Woodclap

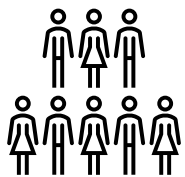
Gemeente
10.000-20.000
inwoners

1

“Er is geen specifieke visie over het gezinsbeleid in de gemeente uitgeschreven. Een apart gezinsbeleid is geen prioriteit vanuit het bestuur.”

“Het gezinsbeleid of een beleid rond gezinnen zit vervat in verschillende beleidsinitiatieven die voor meerdere groepen in de gemeente geldig zijn. Gezinnen kunnen hier ook gebruik van maken.”

- ✓ Lezingen, doorverwijzing voor ouders & spelmateriaal voor opvanginitiatieven voor vluchtelingen (HVHK)
- ✓ Materiële en financiële ondersteuning voor gezinnen in armoede (OCMW)
- ✓ Familiedagen met verminderd tarief, speellotheek en voorleesmomenten in BIB (vrije tijd)
- ✓ Gezinsvriendelijke inrichting van speelruimtes, toegankelijkheid gebouwen voor rolstoelen en kinderwagens
- ✓ Logistieke ondersteuning vanuit lokaal bestuur (bijv. lokalen voor ELP in consultatieruimte Kind & Gezin, lokalen voor buitenschoolse activiteiten)

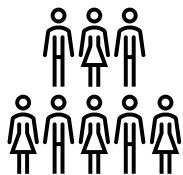
Gemeente
10.000-20.000
inwoners

2

“De beleidsdoelstellingen komen voort uit de visie 'van wieg tot (wandel)stok’”.

“Het lokaal bestuur zorgt voor de inwoners van geboorte tot oudere leeftijd.”

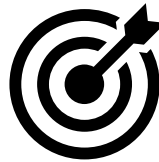
*Werken aan een inclusieve samenleving met een plaats voor iedereen
Uitbouwen van een kwalitatief, toegankelijk en gedifferentieerd vrijetijdsaanbod
Organiseren van een laagdrempelig en integraal zorg - en welzijnsaanbod
Dienstverlening in functie van toegankelijkheid, welzijn en integratie*

Welzijns-campus met een toegankelijke en klantgerichte dienstverlening, zonder hokjesdenken:

- ✓ Gemeentelijk kinderdagverblijf
 - ✓ Dienst vrije tijd en welzijn
 - ✓ Consultatiebureau van Kind & Gezin
 - ✓ Spel en ontmoeting door Huis van het Kind
 - ✓ Wekelijkse zitdag gezinscoach
 - ✓ Geefwinkel voor kinderen
 - ✓ Babytheek
 - ✓ Kinderarmoedecoördinator
 - ✓ Sociale dienst OCMW
 - ✓ Lokaal dienstencentrum
 - ✓ Op de site van een woonzorgcentrum
- Kindreflex i.k.v. label kindvriendelijke gemeente

Gemeente
20.000-30.000
inwoners

3

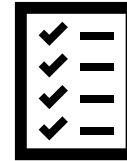
“Iedereen moet de kans krijgen zich te ontwikkelen, te ontplooiën en te ontspannen” (MJP)

*“We willen het welbevinden van alle **(aanstaande) ouders, gezinnen, kinderen en jongeren** bevorderen door hen te informeren en te ondersteunen op het gebied van welzijn, gezondheid en opvoeding” (Huis van het Kind).*

*“We beschouwen onze **kinderen en jongeren** als volwaardige medeburgers. Alle inwoners krijgen de ruimte om jong te zijn, op avontuur te gaan, anderen te ontmoeten, zich veilig te voelen en zich vrij te bewegen. We waarborgen ook aan de komende generaties een kansrijke, zorgzame, duurzame en kleurrijke samenleving met minstens dezelfde (be)-leefkwaliteit” (Kindvriendelijke gemeente).*

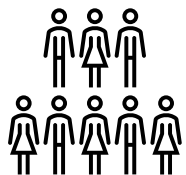

- ✓ Ouder-kindactiviteiten, lezingen (HVHK), gezinsondersteuning aan huis (Sociaal Huis)
- ✓ Materiële en financiële ondersteuning (Sociaal Huis)
- ✓ Kinderopvanglocatie met sociale tarieven in HVHK, speelmogelijkheden (loose parts, nieuwe sporten, leeshoek) in BKO
- ✓ Uitgebreid, divers en inclusief vrije tijdsaanbod
- ✓ Okanklassen, zomerscholen, schoolbrochures vertalen, toelage voor tolken
- ✓ Participatietrajecten speelterreinen, schoolstraten, autonome mobiliteit voor jongeren
- ✓ Geestelijke gezondheid: loonsubsidie voor JAC-medewerker en outreach-psychologische functie

Stad 30.000 -
50.000 inwoners

4

*Alle **kinderen** zo goed mogelijk kansen te bieden om zich te kunnen ontwikkelen.
Ons plan armoede bekijkt gezinsbeleid en het bereiken van **kwetsbare gezinnen** op verschillende facetten nl. opgroeien, werk, wonen, financieel, vrije tijd, digitaal, gezondheid....*

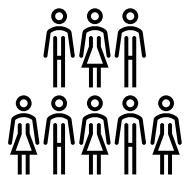

- ✓ Ouder-kindactiviteiten, brugfiguren lager onderwijs (Huis van het Kind)
- ✓ Welzijnsonthaal met vrije inloop (Sociaal Huis)
- ✓ Vrije tijdsaanbod voor kinderen in kwetsbare situaties (Jeugddienst)
- ✓ Lerende netwerken met scholen, bijv. ouderbetrokkenheid, anderstalige nieuwkomers

Stad 30.000 -
50.000 inwoners

5

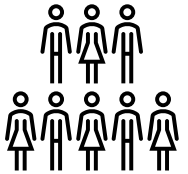

*“... **kinderen** moeten kunnen opgroeien in warme en krachtige gezinnen. De stad bouwt hiertoe een divers gezins- en opvoedingsondersteunend beleid uit. Er worden verschillende initiatieven geïnitieerd zodat **ouders** nabij en op maat ondersteuning en begeleiding vinden in hun opvoedingstaak” (MJP).*

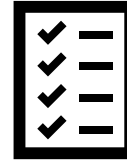

- ✓ Aanbod voor ouders
- ✓ Inzet van brugfiguren
- ✓ Sociale dienst met ruime openinguren zonder afspraak
- ✓ Flexibele kinderopvangplaatsen
- ✓ Taalstimulering en zomerscholen
- ✓ Inclusief vrije tijdsaanbod, drempels tot participatie verlagen
- ✓ Inspraak in de inrichting van speelplekken en buurtparken
- ✓ Outreachend werken

Stad > 50.000
inwoners

“Het lokaal bestuur hanteert geen aparte, op zichzelf staande visie op gezinsbeleid. In plaats daarvan wordt gekozen voor een domein overschrijdende aanpak, waarbij gezinsbeleid verweven is met verschillende levensdomeinen zoals lokaal sociaal beleid, onderwijs en het Huis van het Kind. Deze aanpak benadrukt een integrale benadering, met sociale inclusie, samenwerking en diversiteit als kernwaarden. Gezinsbeleid wordt niet beschouwd als een afzonderlijk beleidsdomein, maar als een fundamentele schakel binnen alle beleidsplannen die gezinnen raken.”

- ✓ Opvoedingsondersteuning in HVHK
- ✓ Armoedebestrijding, toegang tot basisvoorzieningen en psychosociale begeleiding i.s.m. gespecialiseerde diensten
- ✓ KOALA-werking, ELP in de kinderopvang, pedagogische coaches voor BOA
- ✓ Nodendetectie via de onderwijsraad en het LOP

Welk type gezinsbeleid is er in jouw gemeente?

1

1 geen visie op gezinsbeleid

13%

8

5

5 Overkoepelende visie in thema's gezinsbeleid

8%

5

2

2 Gezinsbeleid is een deel van welzijnsbeleid

20%

12

6

6 Horizontale visie op gezinsbeleid (over beleidsdomeinen heen)

7%

4

3

3 Verschillende visies in verschillende domeinen

46%

28

7

Twijfel, weet het niet

5%

3

4

4 Gezinsbeleid is een deel van armoedebeleid

2%

1

Naar een gedragen, gezamenlijke en geïntegreerde visie voor gezinsbeleid

Sessies ronde 3 ⌚ 14:00 -15:30

3.12 Tools ter ondersteuning van je lokaal gezinsbeleid - VOLZET

Doelgroep: Politiek bestuur | Lokaal gezinsbeleid

Op vraag van de VVSG boog het kenniscentrum Gezinswetenschappen zich over de vraag welke instrumenten lokale besturen (van schepenen tot medewerkers) kunnen gebruiken in hun lokaal gezinsbeleid, van visie-ontwikkeling tot het uitwerken van acties. In een interactieve sessie stellen we een aantal van die tools voor.

Kristien Nys

Lector en onderzoekster
Kenniscentrum
Gezinswetenschappen, Odisee
Hogeschool

Kathleen Emmery

Diensthooft Kenniscentrum
Gezinswetenschappen, Odisee
Hogeschool

Sighile Buyle

Onderzoekster Kenniscentrum
Gezinswetenschappen, Odisee
Hogeschool

Knelpunten

- Tijd/ taak bovenop een bestaand takenpakket
- Vereist expertise in gezinsbeleid en andere domeinen
- Elk domein heeft eigen achtergrond en geschiedenis

Transversale, horizontale benadering van gezinsthema's

Insteek = gezinsvriendelijkheid

Rekening houden met verscheidenheid gezinnen

5.

Lokale praktijken

Geïntegreerde aanpak, toegankelijkheid en participatie van gezinnen

Welke ondersteuning willen gezinnen?

Veelzijdige nabijheid

- Fysiek bereikbaar, vindplaatsgericht
- Afstemmen op vragen, zorgen, noden
- Continuïteit: 1 locatie 1 medewerker naast/bij/in het gezin voor verschillende levensdomeinen ...

Basisvoorzieningen met gevarieerd aanbod

- Functies: ontmoeting, informatie, uitwisseling, advies, begeleiding ...
- Werkvormen: individueel, in groep, gedrukt materiaal (boeken/brochures), online ...
- Thema's en levensdomeinen: afgestemd op vragen, zorgen, ondersteuningsnoden

Proactieve en geautomatiseerde informatieverstrekking en rechtentoekenning

Gezonde blik op vragen en zorgen

- Luisteren en erkenning geven: Wat zijn hun vragen en zorgen en wat verwachten ze van ondersteuning?
- Niet problematiseren
- Aard en intensiteit van ondersteuning continu blijven afstemmen op het gezin

“Het bestuur hanteert een integrale aanpak waarbij verschillende diensten en beleidsdomeinen zoals jeugd, welzijn, onderwijs en kinderopvang samenwerken. Voordeel: dit zorgt ervoor dat gezinnen op een brede en consistente manier ondersteund worden, ongeacht de specifieke vraag waarmee ze aankloppen. Voorbeeld: de samenwerking tussen het huis van het kind, het sociaal huis en scholen zorgt voor een efficiënte doorverwijzing van gezinnen naar de juiste ondersteuning.”

Gemeente 20.000-30.000 inwoners

“Het lokaal bestuur streeft naar een gezinsbeleid dat inclusief, laagdrempelig en toegankelijk is voor alle inwoners, met specifieke aandacht voor de diversiteit en behoeften van gezinnen in de gemeenschap. De betrokkenheid van lokale partners zoals scholen, kinderopvanginitiatieven, en de Gezinsbond zijn sterktes van het lokaal gezinsbeleid. De afstemming tussen de verschillende diensten zorgt ervoor dat het gezinsbeleid op maat kan worden aangeboden, wat de kans op succes vergroot.”

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

**Gedeelde visie
Afgestemd aanbod
Warme
doorverwijzingen**

“De stad wil niet alleen zorgen voor voldoende opvangplaatsen, maar ook voor een kwalitatieve opvang die bijdraagt aan de taalontwikkeling en sociale vaardigheden van kinderen. Dit gebeurt o.a. door de uitrol van lange web opvang, waarbij onderwijs, opvang en vrijetijdsbesteding nauw op elkaar worden afgestemd. Hierdoor krijgen kinderen een continu traject dat bijdraagt aan hun algemene ontwikkeling.”

Stad >50.000 inwoners

“Het Huis van het Kind vertrekt vanuit het principe dat opvoeding geen individuele zorg van ouders zou mogen zijn. Opvoeding is een publiek thema, een onderwerp van collectieve zorg en betrokkenheid, dat gemeenschappelijk gedragen dient te worden. Het Huis van het Kind is een plek waar gezinnen ondersteuning vinden en waar plaats is voor overleg en onderlinge uitwisseling van opvoedingsideeën, zowel tussen ouders, als tussen de samenwerkende partners.”

Gemeente 20.000-30.000 inwoners

“Momenteel blijkt er nood te zijn aan taalstimulering, opvang en vrije tijdsaanbod voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte (gedragsproblemen, moeilijk thuissituatie, handicap, mentale beperking, autisme,...). Binnenkort vindt een netwerkmoment plaats met het doel om werktafels te organiseren om deze noden in acties te kunnen omzetten”.

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“Om in te spelen op de veranderende gezinsstructuren, ondersteunen we opvanginitiatieven die flexibele en ruimere openingstijden aanbieden. De klassieke kinderopvang van 7u tot 18u is immers niet voor alle gezinnen geschikt. We erkennen ook de nood aan dringende opvangplaatsen voor gezinnen met acute opvangbehoeften, zoals tewerkstellingstrajecten of verplichte lessen Nederlands.

Gemeente >50.000 inwoners

**Aanbod vanuit
vragen en noden van
gezinnen**

“De visie is gericht op het versterken van mensen in hun rol als ouder of opvoeder. Dit gebeurt participatief: gezinnen worden actief betrokken om hun behoeften en wensen in kaart te brengen.

Een belangrijke pijler is het gezinsvriendelijk netwerk waarin ongeveer 25 partners (zoals onderwijsinstellingen, CLB's en CAW's) samenwerken. Tijdens overlegmomenten worden actuele thema's besproken en prioriteiten vastgesteld.”

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“De gemeente zet in op een kwaliteitsvol gezinsbeleid. We doen een gezinstoets bij elke actie binnen het beleidsplan.”

Gemeente 10.000 – 20.000 inwoners

“Huis van het Kind richt zich samen met partners (Kind en Gezin, scholen, Gezinsbond,...) naar alle gezinnen en ondersteunt deze op alle levensdomeinen. Ontmoeting wordt gestimuleerd o.a. met de uitbouw van een spelothek en ruilwinkel. Specifieke aandacht gaat naar gezinnen in moeilijkheden met inzet van gezinscoaches, brugfiguren en taalcoach. Ook de jeugddienst, kinderopvang (BKO en KDV) en flankerend onderwijs zijn een onderdeel van de werking van Huis van het Kind.”

Stad 30.000-50.000 inwoners

“Het Sociaal Huis kijkt op een inclusieve en generalistische manier naar een gezin, waarbij alle aspecten binnen het gezin worden bekeken, vertrekkend vanuit de noden van het gezin, met het oog op het welzijn en versterking van het gezin”.

Stad 20.000-30.000 inwoners

Eén aanspreekpunt

**Verschillende
levensdomeinen**

**Geïntegreerde
ondersteuning**

“We zorgen ervoor dat ouders snel en eenvoudig toegang hebben tot hulp bij opvoedingsvragen. In ons onthaal kunnen ouders zonder afspraak binnenlopen met vragen. Er wordt onmiddellijk een eerste gesprek aangeboden en er worden korte lijnen gelegd naar de juiste ondersteuning. Opvoedingsconsulenten bieden advies op maat, zowel overdag als 's avonds.”

Stad >50.000 inwoners

“Door middel van een tandemwerking, waarin hulpverleners samenwerken met de sociale dienst, wordt gezinsondersteuning geboden. Deze aanpak richt zich specifiek op het versterken van gezinnen en het bieden van gerichte ondersteuning. De gemeente werkt outreachend om gezinnen te bereiken en betreft alle relevante partners.”

Gemeente 10.000 – 20.000 inwoners

“Sterktes van het beleid zijn onder andere dat alles gecentraliseerd is onder één dak, 1 dienst, wat zorgt voor overzicht en een efficiënte aanpak. Er wordt intervisie georganiseerd, waarbij medewerkers om de zes weken samenkomen in een algemeen teamoverleg om ervaringen en aanpakken te bespreken. Dit stimuleert samenwerking en kennisdeling.”

Stad 20.000-30.000 inwoners

“We hebben op de welzijns-campus ook zitdagen i.v.m. het Groeipakket. Dat is ook op moment dat het consultatiebureau open is en dat de Ruilwinkel open is.”

Gemeente 30.000-50.000 inwoners

**Gedeeld en
optimaal gebruik
infrastructuur**
Samenwerking
**Gezinsvriendelijke
inrichting**

“De bedoeling is om een warm welkom te creëren zodat inwoners (gezinnen) zich veilig voelen in het sociaal huis om hun verhaal te komen delen met de maatschappelijk assistenten. Zo zal er een ontvangstruimte ingericht worden waar ze iets kunnen drinken en waar kinderen kunnen spelen tijdens het wachten. Op die manier proberen we een huiselijke, veilige sfeer te creëren.”

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“Het peuterspeelpunt wordt georganiseerd in de buitenschoolse kinderopvang. Dit is gratis en kan elke donderdag tussen 9:30 en 11:30. Speelgoed is hier al aanwezig.”

Gemeente 20.000 – 30.000 inwoners

“Momenteel is het Huis van het Kind gestart met zitdagen bij de buitenschoolse kinderopvang om dichterbij de ouders te komen die mogelijk vragen hebben over ontwikkeling, administratie of financiën.”

Gemeente <10.000 inwoners

“De brugfiguren gaan naar scholen waar ouders al hun vragen kunnen stellen. Het biedt ook mogelijkheden om toegang naar het huis van kind laagdrempeliger te maken. Het huis van kind zit in het gemeentehuis maar heeft nog geen aparte locatie”.

Gemeente 20.000-30.000 inwoners

Diverse bekendmaking
Visuele, eenvoudige, meertalige informatie

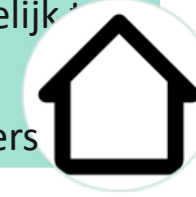
Proactief informeren

“De Dienst Samen Leven introduceert de 9 B's van toegankelijkheid bij activiteiten van collega-diensten en denkt na welke initiatieven we kunnen ondernemen om bestaande projecten laagdrempeliger te maken. Activiteiten voor een breed publiek maken we extra toegankelijk voor kwetsbare gezinnen”.

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“Inzetten op gelijklopende inschrijvingsdata. Een jaarkalender is opgemaakt, met aanbod van alle diensten, zowel intern als extern (activiteiten jeugddienst, bibliotheek, gezinsbond,...) zodat ouders en externen een overzicht hebben. Doel is om dit ook in de toekomst digitaal aan te bieden en eventueel uit te breiden met jeugdaanbod verenigingen. Communicatie dient ook duidelijk te zijn: duidelijke taal, pictogrammen, foto's,...”

Gemeente 10.000 – 20.000 inwoners

“Huis van het Kind bemant het loket kinderopvang en ondersteunt gezinnen bij de aanvraag. Wij kunnen het inkomenstarief samen met hen berekenen en geven toelichting over het sociaal tarief via het OCMW. We gaan mee naar een rondleiding of wenmoment indien nodig en vormen daarna ook nog een brug naar het gezin als er problemen zouden zijn. We komen ook samen met het OCMW en het diensthoofd kinderopvang voor de bespreking van aanvragen sociaal tarief, een grote meerwaarde.”

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“Digitaal loket kinderopvang bieden we aan: dit is een tool waarbij ouders een opvangvraag kunnen stellen over verschillende opvanginitiatieven heen, op maat en over gemeentegrenzen heen.”

Gemeente 20.000-30.000 inwoners

Toegankelijke inschrijvingen

“De jeugddienst organiseert een laagdrempelig en buurtgericht vakantieaanbod waarvoor kinderen niet vooraf moeten inschrijven (spelmobiel).”

Gemeente 10.000-20.000 inwoners

“We brengen alles samen. We hebben samen een inschrijfplatform, één factuur en we kunnen een bus inzetten. We zorgen er ook voor dat de speelpleinwerking zeer laagdrempelig is. Ouders moeten zich niet inschrijven, wat de drempel verlaagt.”

Gemeente 10.000 – 20.000 inwoners

6. Randvoorwaarden en aanbevelingen

Lokale randvoorwaarden en aanbevelingen

Gedragen, gezamenlijke geïntegreerde visie = transversale (horizontale) benadering van gezinsthema's

Lokale en regionale samenwerkingen en netwerken

Voldoende gekwalificeerd personeel

Geïntegreerde aanpak: organisatorisch en inhoudelijk

Toegankelijk aanbod

Participatie van gezinnen, van ouders en kinderen

Bovenlokale randvoorwaarden en aanbevelingen

Structurele financiering

- Die langetermijnplanning en een duurzaam ondersteuningsaanbod mogelijk maakt
- Haalbaar financieel kader voor kleinere gemeenten
- Vereenvoudiging van subsidieaanvragen en administratieve procedures
- Afstemming beleidscycli van Vlaanderen en lokale meerjarenplanning

Bovenlokale ondersteuning en samenwerking

- Bruikbare cijfers en bevindingen bovenlokaal onderzoek toegankelijk maken en opstap naar lokale vertaalslag
- Overzicht en bekendmaking (ondersteunende) bovenlokale partners en expertise
- Kwaliteitsvol en hanteerbaar digitaal systeem voor monitoring (intergemeentelijke) ondersteuningsinitiatieven
- Toolontwikkeling én een recurrente doorstroom van ondersteunend materiaal naar lokale actoren
- Duidelijkere handvaten en richtlijnen voor de invulling van ondersteuning (bv. HvhK)
- Lokale en regionale uitwisseling en samenwerking (cf. professionalisering, intervisie) faciliteren

Bovenlokale randvoorwaarden en aanbevelingen

Bovenlokaal geïntegreerd beleidskader mét ruimte voor lokale invulling en verrijking

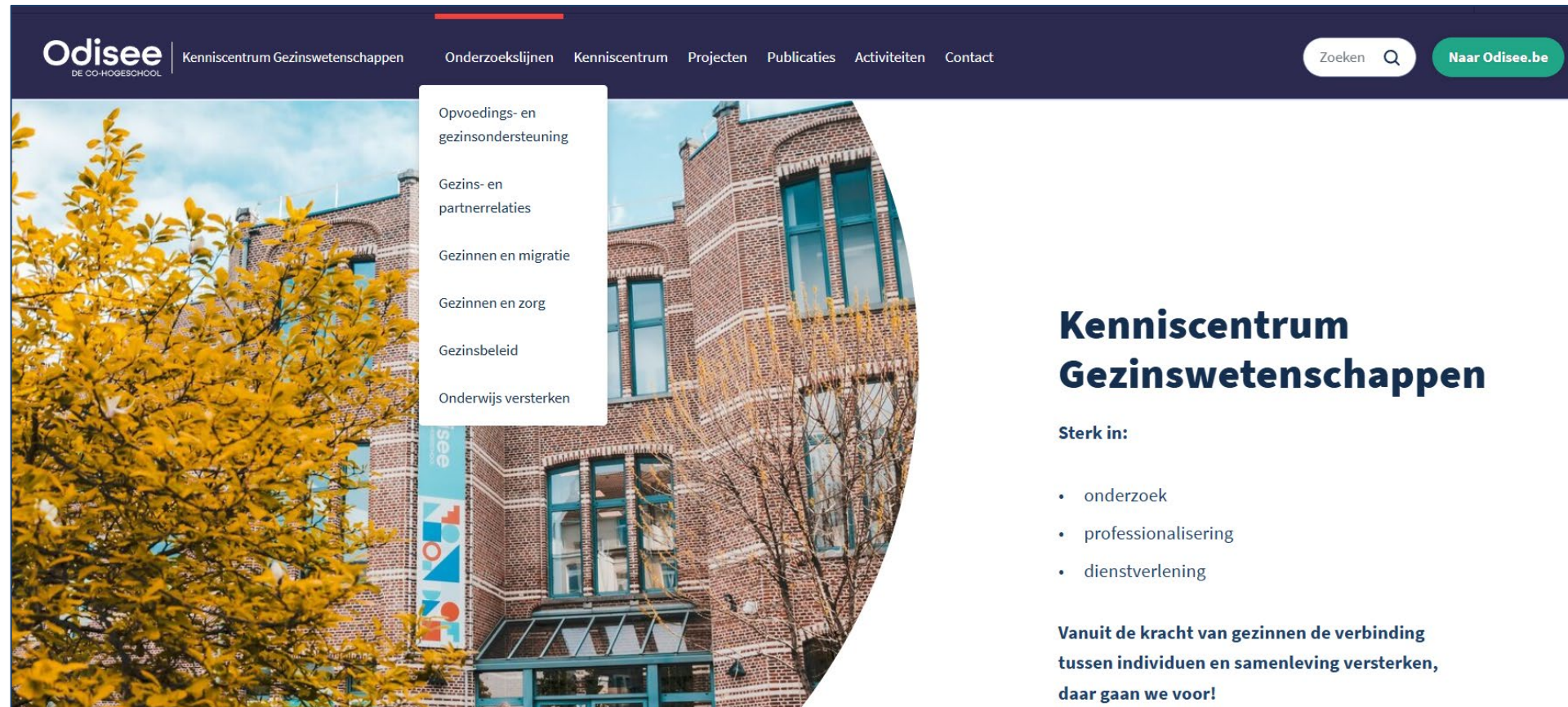
- Duidelijke en haalbare ambities, ondersteuning voor lokale besturen, én indicatoren, minimumnormen, kwaliteitsnormen voor een toegankelijk basisaanbod ongeacht de woonplaats van gezinnen
- Gezinsreflex: gezinsimpact van beleid systematisch toetsten
- Domeinoverschrijdend kader voor lokale en regionale samenwerking i.f.v. ondersteuningscontinuïteit voor gezinnen
- Gezinsraad op Vlaams niveau

• Neem contact op met:

- kathleen.emmery@odisee.be
- sighile.buyle@odisee.be
- kristien.nys@odisee.be

• Neem een kijk op:

- <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/>
- <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/gezins-en-opvoedingsondersteuning-huizen-van-het-kind>

Odisee | Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Onderzoekslijnen Kenniscentrum Projecten Publicaties Activiteiten Contact

Zoeken [Naar Odisee.be](#)

Opvoedings- en gezinsondersteuning

Gezins- en partnerrelaties

Gezinnen en migratie

Gezinnen en zorg

Gezinsbeleid

Onderwijs versterken

Kenniscentrum Gezinswetenschappen

Sterk in:

- onderzoek
- professionalisering
- dienstverlening

Vanuit de kracht van gezinnen de verbinding tussen individuen en samenleving versterken, daar gaan we voor!

